Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Fălești (judecător Lilia Trocin)
Dosarul nr.2a-2/26 (nr. 2-25037850-03-2a-09012026)

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul Civil şi de Contencios administrativ
D E C I Z I E

08 mai 2026 mun. Bălţi
În componența:
Preşedintele ședinței, judecător Radu Holban
Judecătorii Svetlana Ghercavii, Mariana Sajin

examinând în procedura cererilor cu valoare redusă, fără citarea părților, cererea de apel declarată de Sîmboteanu Ion,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină către Sîmboteanu Ion privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală, a penalităților aferente, pentru anii 2022-2024 și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul Central din 23 septembrie 2025,

C O N S T A T Ă:

Argumentele reclamantului:

La 21 martie 2025, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Vest a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Sîmboteanu Ion privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru anii 2022-2024 în mărime totală de 37 145,78 lei (pentru anul 2022 suma de 4 923,98 lei, anul 2023 suma de 16 110,90 lei și anul 2024 suma de 16 110,90 lei).

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul a invocat că, în temeiul Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistenţă medicală nr. 1585-XIII din 27.02.1998, cu modificările şi completările ulterioare, asigurarea obligatorie de asistenţă medicală are un caracter obligatoriu pentru toţi cetăţenii Republicii Moldova. Obligativitatea asigurării este expres stabilită ca principiu în art. 5 alin. (1) lit. d) din Legea 1585/1998, pe baza căruia se organizează şi funcţionează sistemul de asigurări obligatorii de asistenţă medicală şi potrivit căruia persoanele fizice şi juridice au, conform Legii, obligaţia de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistenţă medicală.

Obligativitatea instituită prin efectul legii, de fapt, reprezintă un instrument de responsabilizare a cetăţenilor de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistenţă medicală prin achitarea primelor în fondurile asigurării obligatorii de asistenţă medicală pentru acumularea mijloacelor financiare în scopul acoperirii cheltuielilor de tratament ce pot surveni asupra stării sănătăţii a persoanelor. Potrivit prevederilor art. 26 alin (1) lit. c) al Legii finanţelor publice şi responsabilităţii bugetar-fiscale, nr. 181 din 25.07.2014 - fondurile asigurării obligatorii de asistenţă medicală sunt parte componentă a bugetului public naţional.

Neexecutarea obligaţiei de achitare a primei de asigurare în termen, atrage după sine aplicarea sancţiunilor pecuniare faţă de persoana care nu şi-a onorat obligaţia.

Mijloacele financiare acumulate în fondurile de asigurare, inclusiv sumele penalităţilor pentru neachitarea în termen a primelor, sunt destinate realizării activităţii specifice asigurării obligatorii de asistenţă medicală şi se utilizează în strictă conformitate cu Regulamentul cu privire la modul de constituire şi administrare a fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală, aprobat prin HG RM nr. 594 din 14.05.2002 cu modificările şi completările ulterioare.

În sistemul asigurării obligatorii de asistenţă medicală, Companiei Naţionale de Asigurări în Medicină şi agenţiilor ei teritoriale îi revine calitatea de asigurător, în timp ce calitatea de persoane asigurate o pot avea atât cetăţenii R. Moldova, cât şi străinii, în condiţiile stabilite de legislaţie (art. 4 alin. (1),(6),(7) al Legii 1585/1998) şi care se dobândeşte ca urmare a achitării primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în cotă procentuală sau în sumă fixă.

Legiuitorul distinge două categorii de plătitori enunţate în Anexele 1 şi 2 ale Legii cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală, nr. 1593-XV din 26.12.2002, cu modificările şi completările ulterioare: categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în formă de contribuţie procentuală la salariu şi la alte recompense (anexa nr. 1) şi categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual (anexa nr. 2).

La rândul său, anexa nr. 2 la Legea 1593/2002 enumeră categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă, persoane fizice neangajate, cu domiciliul în R. Moldova, care se asigură în mod individual, la pct. 2 fiind enunţaţi expres mediatorii, notarii, avocaţii, executorii judecătoreşti, experţii judiciari care activează în cadrul unui birou de expertiză judiciară, interpreţii, traducătorii și administratorii autorizaţi, indiferent de forma juridică de organizare a activităţii, neangajaţi, care au obţinut atestat, licenţă sau autorizaţie în modul stabilit de lege.

Conform art. 22 al. 1 a Legii nr. 1593-XV din 26.12.02, persoanele fizice incluse la începutul anului de gestiune în una din categoriile de plătitori prevăzute la anexa 2 vor achita integral o primă de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă până la data de 31 martie a anului de gestiune.

Conform art. 5 a aceleaşi legi - mărimea primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală se calculează de către Ministerul Sănătăţii, conform prevederilor art. 17 din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistenţă medicală nr. 1585 şi se aprobă anual prin Legea fondurilor obligatorii de asistenţă medicală.

Totodată, potrivit prevederilor alin. (1) art. 30 a Legii menţionate supra, neachitarea în termen a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală atrage după sine calcularea unei majorări de întârziere în proporţie de 0,1% din suma debitoare pentru fiecare zi de întârziere.

Reieşind din prevederile art. 17 alin. (1) a Legii nr. 1593-XV din 26.12.2002, evidenţa corectitudinii virării în termen la contul Companiei Naţionale de Asigurări în Medicină a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă şi aplicarea penalităţilor şi sancţiunilor contravenţionale conform prevederilor Codului contravenţional, se efectuează de către agenţiile teritoriale ale Companiei Naţionale de Asigurări în Medicină.

Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală pe anul 2022 nr. 207 din 06.12.2021, art. 4 alin. (2) a stabilit prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă în mărime de 4056 lei, care urma să fie achitată până la data de 31 martie a anului de gestiune.

Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală pe anul 2023 nr. 358 din 22.12.2022 art. 4 alin. (2) a stabilit prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă în mărime de 12636 lei, care urma să fie achitată până la data de 31 martie a anului de gestiune.

Legea Fondurilor Asigurărilor Obligatorie de Asistenţă Medicală pentru anul 2024 nr. 420 din 22.12.2023, art. 4 alin. (2) a stabilit prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă în mărime de 12636 Iei, care urma să fie achitată până la data de 31 martie a anului de gestiune.

Totodată, potrivit prevederilor alin. (2) art. 30 a Legii sus menţionate, neachitarea în termen a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală atrage după sine calcularea unei majorări de întârziere în proporţie de 0.1% din suma datoare pentru fiecare zi de întârziere.

În temeiul HG 1246 din 19.12.2018 Regulamentul privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistenţă medicală mecanismul de calculare a primei de AOAM în sumă fixă şi penalităţilor aferente, precum şi de identificarea persoanelor neasigurate obligate să se asigure în mod individual.

Termenul de prescripţie extinctivă pentru stingerea primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală şi a penalităţilor aferente este de 3 ani, conform alin.(4), art. 17 din Legea nr.1593 din 26.12.2002.

Conform datelor din Sistemul Informaţional Automatizat „Asigurarea Obligatorie de Asistenţă Medicală,, sistem înregistrat cu nr. de înregistrare ***** din data de 20.08.2013 în Registrul de evidenţă al operatorilor de date cu caracter personal al Centrului Naţional pentru Protecţia Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova, (în continuare „SI AOAM") s-a constatat că Sîmboteanu Ion Ion nu şi-a onorat obligaţiunea prevăzută de legislaţie de a achita prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală pentru anul 2022, 2023, 2024 în termenul legal stabilit. Regimul juridic al „S.I. AOAM" este reglementat de lit. k), pct. 11 din Statutul Companiei Naţionale de Asigurări în Medicină, aprobat prin HG nr. 156 din 11.02.2002, cu modificările şi completările ulterioare (CNAM are dreptul să administreze şi să dezvolte sisteme informaţionale pe domeniile de activitate şi să asigure securitatea lor).

Depistând neonorarea obligaţiilor de către pârât, potrivit lit. h) art. 166 din CPC, Agenţia a remis în adresa acestuia notificarea cu nr. 02-01-04/1087 din 13.06.2024, sub formă de scrisoare recomandată cu aviz de recepţie întru soluţionarea cazului de neachitare în termen a primei de asigurare obligatorie de asistenţă medicală pentru anul 2022, 2023, 2024, pe cale amiabilă și perfectării documentelor în vederea respectării legislaţiei din domeniul asigurării obligatorii de asistenţă medicală.

Primind notificarea, fapt confirmat prin semnarea avizului de recepţie, fapt demonstrat cu semnătura de pe avizul de recepţie prezentat de reprezentantul ÎS Poşta Moldovei (*****), la data stabilită, pârâtul nu s-a prezentat, fapt ce a servit drept motiv de adresare în instanţa de judecată. Prin prisma celor expuse mai sus, AT Vest a CNAM a stabilit că pârâtul înregistrează următoarele datorii faţă de fondurile asigurării obligatorii de asistenţă medicală:

Pentru anul 2022 datoria constituie 4923,98 lei, ce rezultă din prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală calculată în sumă fixă în valoare absolută în mărime de 4056, 00 lei, stabilită de art. 4 alin. (2) din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală pe anul 2022, nr. 207 din 06.12.2021, scadenţa fiind de la 01 iunie 2022 (conform pct. 3.2 a Dispoziţiei nr.7 din 04.03.2022 a Comisiei Situaţiei Excepţionale a RM) inclusiv, penalitatea pentru 214 zile în sumă 867,98 le i, 4056 lei x 0,1% = 4. 056 lei/zi; perioada 01.06.2022 - 31.12.2022 = 214 zile; 214 x 4, 056 lei/zi = 867,98 lei.

Pentru anul 2023 datoria constituie 16 110.90 lei, ce rezultă din prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală calculată în sumă fixă în valoare absolută în mărime de 12 636,00 lei, stabilită în art. 4 alin. (2) din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală pe anul 2023, nr. 358 din 22.12.2022,

(Monitorul Oficial nr. 435-437 din 28.12.2022), scadenţa fiind la data de 31 martie 2023 inclusiv şi penalitatea pentru 275 zile în sumă de 3474,90 lei (12 636 lei x 0.1 % = 12,636 lei/zi; perioada 01.04.2023-31.12.2023 =275 zile; 275 x 12,636 lei/zi = 3474,90 lei).

Pentru anul 2024 datoria constituie 16 110,90 lei, ce rezultă din - prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă valoare absolută în mărime de 12636,0 lei, potrivit prevederilor art.4, alin.2 din Legea Fondurilor Asigurărilor Obligatorii de Asistenţă Medicală pentru anul 2024 nr. 420 din 22.12.2023, scadenţa fiind la data de 31 martie 2024 inclusiv şi penalitatea pentru 275 zile în sumă de 3474,90 lei (12 636 lei x 0.1 % = 12,636 lei/zi; perioada 01.04.2024-31.12.2024 =275 zile; 275 x 12,636 lei/zi = 3474,90 lei).

Menţionează că în baza HG nr. 156 din 11.02.2002 cu privire la aprobarea Statutului Companiei Naţionale de Asigurări în Medicină, titlul II, punctul. 11, lit. j1) Compania are dreptul să intenteze acţiuni în instanţa de judecată persoanelor fizice pentru neachitarea primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală şi persoanelor juridice şi fizice pentru prejudiciul cauzat fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală.

În drept, cererea a fost întemeiată pe prevederile art. 38 alin. (1), art. 57 alin. (1), art. 166-167, art. 2762-2764 Cod de procedură civilă, art. 10, art.774, 776, 858 alin. (1), (2), art. 859, art. 860 alin. (1), art. 861, art. 867, art. 862, art. 873, art. 877, art. 901, art. 906, Cod civil, Legea nr. 1593 - XV din 26.12.2002, anexa 2, Legea nr. 1585 din 27.02.1998, art. 4, alin. (2) din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală pentru anul 2022, nr. 207 din 06.12.2021, scadenţa fiind de la 01 iunie 2022 (conform pct. 3.2 dispoziţiei nr. 7 din 04.03.2022 a Comisiei Situaţiei Excepţionale a RM), art. 46 alin. (2) din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală pe anul 2023, nr. 358 din 22.12.2022, (Monitorul Oficial nr. 435-437 din 28.12.2022), art. 4, alin. 2 din Legea Fondurilor Asigurărilor Obligatorii de Asistenţă Medicală pentru anul 2024, nr. 420 din 22.12.2023.

Prin încheierea din 24 martie 2025 a fost acceptată cererea spre examinare și dispusă examinarea conform prevederilor art. 276^2 și 276^3 Cod de procedură civilă, în procedura cererii cu valoare redusă, în procedură scrisă, fără citarea părților (f. d. 39).

Poziția instanțe de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 23 septembrie 2025 acțiunea civilă a fost admisă, s-a încasat de la Sîmboteanu Ion în beneficiul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină datoria la plata primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru anii 2022, 2023 și 2024 în mărime totală de 37 145,78 lei.

S-a încasat de la Sîmboteanu Ion în beneficiul statului cheltuielile de judecată în sumă de 1535,79 lei, ce constituie taxă de stat de plata căreia reclamanta a fost scutită de drept la depunerea cererii și suma de 200 lei cu titlu de taxă de timbru în contul Judecătoriei Bălți.

Solicitarea apelantului:

Invocând ilegalitatea și netemeinicia integrală a hotărârii la data de 01 octombrie 2025 Sîmboteanu Ion a declarat apel împotriva hotărârii emisă de Judecătoria Bălți, sediul Fălești din 23 septembrie 2025, a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea civilă să fie respinsă.

Conform art. 362 alin.(1) Cod procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu dispune altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul Fălești a fost pronunțat la 23 septembrie 2025, iar cererea de apel al lui Sîmboteanu Ion datează din 01 octombrie 2025 (potrivit ștampilei aplicate pe plicul poștal în care se conținea cererea de apel), Colegiul civil constată că apelul a fost declarat în termen legal.

Argumentele părţilor:

La data de 30 ianuarie 2026 apelantul Sîmboteanu Ion a înregistrat cererea de apel cu invocarea motivelor de fapt şi de drept pentru care îşi întemeiază acţiunea solicitând casarea integrală a hotărârii contestate cu emiterea unei noi soluţii privind respingerea acţiunii înaintate.

În susţinerea cererii de apel a invocat că, în perioada 2022, 2023, 2024 nu a avut obligația de achitare a primei obligatorii de asistență medicală, astfel, cerința încasării sumelor formulată de CNAM în acest sens este neîntemeiată.

Totodată la pct. 2 hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 6 aprilie 2023, instanța de contencios constituțional constatând că desfășurarea activității de avocat de către persoana care asigură creșterea și educarea a patru și mai mulți copii, nu o exclude în mod automat din categoria persoanelor asigurate de Guvern, a hotărât:

„2. Se recunoaște constituțional textul „avocații” din punctul 2 Anexa nr. 2 la Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în măsura în care nu se aplică în privința persoanelor cu dizabilități severe, accentuate sau medii care dețin o licență de avocat și în cazul persoanelor care asigură creșterea și educarea a patru și mai mulți copii care dețin licență de avocat.”

Menționează că, prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 6 aprilie 2023 nu a fost declarată neconstituțională careva normă de drept, dar Curtea a dat o apreciere normelor existente, indicând în privința aplicării acestora față de părinți ce asigură creșterea a 4 și mai mulți copii și dețin licența de avocat, astfel este inoperant pct. 30 din HCC nr. 7 din 04.03.2016.

Susține că instanța de fond nu a luat în considerație prevederile legale conținute la art. 46, 58 alin. (1), 60 alin. (1), (2), 74 Codul familiei, ce țin de obligația legală a ambilor părinți de a contribui în măsură egală la creșterea și întreținerea copiilor. Consideră că, instanța urmează să pornească de la prezumția confirmării și a derulării evenimentelor corespunzător prescripțiilor legale, fără a reține aspectele care pot exista în viața de zi cu zi.

În aprecierea apărărilor formulate de către pârât în coraport cu cerințele din acțiunea reclamantului, ținând cont de prezentarea actelor de stare civilă asupra cărora reclamantul nu a obiectat, se impune necesitatea de a porni de la prezumție, dar nu de la obligația probării.

Menționează că reclamantul a ascuns să arate instanței că celălalt părinte a copiilor nu a beneficiat în perioada de referință de facilitatea invocată în prezenta cauză de către pârât, având polița de asigurare medicală activă ca urmare a achitării primei de asigurare medicală, fapt care obligatoriu urmează să fie luat în considerație.

Deoarece, pentru perioada anilor 2022 – 2024 nu a purtat obligația de achitare a primei obligatorii de asistență medicală, denotă lipsa de temei a hotărârii contestate, urmând ca aceasta să fie casată cu emiterea uni noi decizii prin care acțiunea civilă să fie respinsă.

Intimatul Compania Națională de Asigurări în Medicină Direcția Teritorială Vest a depus referință la cererea de apel, prin care a solicitat respingerea apelului cu menținerea hotărârii instanței de fond

A invocat că, Compania Naţională de Asigurări în Medicină, în temeiul art. 17 alin. (1/1) Legea 1593/2002, prin intermediul agenţiilor teritoriale, efectuează evidenţa corectitudinii virării în termen la contul său a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă, aplicarea penalităţilor.

În scopul exercitării atribuţiilor sale, potrivit pct. 9.8. din Regulamentul privind organizarea şi funcţionarea CNAM, aprobat prin HG nr. 815/2025 din 23.12.2025, „CNAM înaintează acţiuni în instanţa de judecată împotriva persoanelor fizice pentru neachitareaprimelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală...”.

Conform Sistemului Informaţional Automatizat „Asigurarea Obligatorie de Asistenţă Medicală” (SI AOAM), care face parte din platforma guvernamentală de interoperabilitate MConnect; la verificarea statutului pârâtului Sîmboteanu Ion s-a constatat că este persoană neasigurată respectiv cu certitudine are datorii faţă de

Fondurile Asigurării Obligatorii de Asistenţă Medicală (FAOAM) a Companiei Naţionale de Asigurări în Medicină pentru perioada anilor 2022-2024.

Legislaţia RM prevede expres obligativitatea achitării primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală de către persoanele care deţin statut - avocat. (anexa nr. 2, pct.2 Legea nr. 1593 din 26.12.2002).

Pârâtul a deţinut statutul - avocat, ceea ce este reflectat în extrasul de pe pagina web a SFS şi extrasul de pe pagina e-services.md, informaţia fiind veridică, actualizată continuu.

Respectiv, potrivit CNAM, avocaţii neangajaţi, care deţin concomitent şi statutul de persoane care asigură creşterea şi educarea a patru şi mai mulţi copii, urmează să achite integral prima de asigurare obligatorie indicate în notificările adresate si a cererii de chemare in judecată.

Invocarea argumentului, privind aplicabilitatea Hotărârii Curţii Constituţionale nr. 08 din 6 aprilie 2023, unde Curtea a recunoscut constituţional textul „avocaţii" din punctul 2 al Anexei nr. 2 la Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în măsura în care nu se aplică în privinţa persoanelor cu dizabilităţi severe, accentuate sau medii si în cazul persoanelor care asigură creşterea si educarea a patru şi mai mulţi copii, care deţin o licenţă, CNAM relevă că din perspectiva articolului 7 din Constituţie, hotărârile Curţii Constituţionale nu pot retroactiva în mod automat, ci pot retroactiva doar dacă Curtea Constituţională menţionează expres acest fapt.

Potrivit art. 140 din Constituţia Republicii Moldova, art. 26 alin. (5) şi (7) din Legea cu privire la Curtea Constituţională, art. 71 din Codul jurisdicţiei constituţionale, actele Curţii Constituţionale nu se supun nici unei căi de atac, sînt definitive şi intră în vigoare la data adoptării. La decizia Curţii, unele acte intră în vigoare la data publicării sau la data indicată în ele. Hotărârile Curţii Constituţionale produc efecte erga omnes şi numai pentru viitor.

În hotărârea nr. 08 din 6 aprilie 2023, Curtea nu a menţionat despre aplicabilitatea, efectele şi executarea prezentei hotărâri, indicând că aceasta este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării şi se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Respectiv, aceasta este aplicabilă doar pentru viitor. Or, textul „din momentul adoptării hotărârii" care a fost indicat expres de Curte în hotărârea nr. 08 din 6 aprilie 2023 se referă la efectul *ex nunc* al hotărârilor Curţii Constituţionale, fapt care presupune că acestea produc efecte pentru viitor (HCC nr. 21 din 1 octombrie 2018, §§ 33 şi 41; HCC nr. 5 din 25 februarie 2020, §§ 140-141).

Astfel, se remarcă că în Hotărârea Curţii Constituţionale nr. 4 /2022 pentru controlul constituţionalităţii unor prevederi din Legea nr. 92 din 29 mai 2014 cu

privire la energia termică si promovarea cogenerării si din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, Curtea a statuat că, indiferent de natura hotărârilor Curţii, ele îşi produc efectele pe care Constituţia şi legea le conferă, în raport cu atribuţia exercitată de Curte, forţa lor juridică neputând fi contestată sau confirmată de nimeni (HCC nr. 33/2013, § 49). În mod general, cu referire la aplicabilitatea articolului 140 din Constituţie - „Hotărârile Curţii Constituţionale", Curtea a reţinut că textul „legile şi alte acte normative sau unele părţi ale acestora devin nule din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curţii Constituţionale" de la alineatul (1) reglementează efectul pentru viitor al hotărârilor Curţii. Curtea menţionează că textul „din momentul adoptării hotărârii" din norma constituţională citată se referă la efectul ex nunc al hotărârilor Curţii Constituţionale, fapt care presupune că acestea produc efecte pentru viitor (HCC nr. 21 din 1 octombrie 2018, §§ 33 şi 41; HCC nr. 5 din 25 februarie 2020, §§ 140-141).

În acelaşi timp, toate hotărârile judecătoreşti bazate pe norma declarată neconstituţională rămân intacte, fiind guvernate de principiul res judicata. Pe de altă parte, din momentul adoptării hotărârii Curţii, norma declarată neconstituţională „dispare din fondul activ al legislaţiei" (HCC nr. 33 din 10 octombrie 2013, § 57) şi, prin urmare, nu poate fi aplicată în cazurile care pot apărea după adoptarea hotărârii în discuţie. În această situaţie, există un echilibru abstract între principiul certitudinii juridice şi principiul legalităţii. Primul principiu domină trecutul, iar cel de-al doilea decide viitorul.

În virtutea reglementărilor invocate şi jurisprudenţei Curţii Constituţionale, aplicarea cadrului legal prin prisma Hotărârii Curţii nr. 8/2023 se realizează doar pentru viitor.

Prin încheierea Curții de Apel Nord din 02 februarie 2026 s-a acceptat spre examinare apelul declarat de Sîmboteanu Ion împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 23 septembrie 2025, în procedura cererilor cu valoare redusă.

Potrivit art.276^4 alin. (5) CPC, instanţa de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanţilor la proces; prevederile art. 276^3 fiind aplicabile corespunzător, instanţa de apel nu a considerat oportun de a cita participanţii la proces pentru a se pronunţa cu privire la problemele invocate în apel, deoarece criticele apelantului, au fost expuse cu suficientă claritate.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, studiind materialele cauzei, verificând argumentele expuse în cererea de apel, Colegiul Civil consideră necesar de a admite apelul reieşind din următoarele motive:

Potrivit prevederilor art. 385 lit. c) CPC, instanţa de apel, după ce judecă

apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărîre.

În conformitate cu prevederile art. 276^4 alin. (4), (5) CPC, hotărârea judecătorească adoptată în cauzele civile în baza cererilor cu valoare redusă poate fi atacată cu apel, care se examinează în condiţiile prezentului cod: în procedura scrisă sau cu citarea participanţilor la proces, prevederile art.276^3 fiind aplicabile corespunzător. Deciziile instanţei de apel nu se supun recursului, fiind definitive si irevocabile de la pronunţare.

Colegiul civil verificând înscrisurile cauzei civile, a dispus examinarea apelului în procedura scrisă potrivit prevederilor art. 276^3 CPC, părţile fiind informate despre acest fapt.

Valoarea prezentei acțiuni nu depășește 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanţei din care considerente cauza a fost examinată în procedura cererilor cu valoare redusă.

În conformitate cu art. 386 alin.(1) lit. a), c) şi d) CPC, hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă: a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei; d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărîrea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

Concluziile privind circumstanţele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 CPC, iar în conformitate cu art. 118 alin. (5) CPC, instanţa judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părţilor si altor participanţi la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare si să dovedească faptele ce constituie obiectul probaţiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

Prevederile art. 121 CPC statuează că, instanţa judecătorească reţine spre examinare si cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.

Art. 130 alin.(1) CPC, prevede că, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare si nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul si interconexiunea lor, călăuzindu- se de lege.

În conformitate cu prevederile art. 118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor si obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 373 CPC stipulează că, (1) instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor si obiecţiilor înaintate, legalitatea si temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt si aplicarea legii în primă instanţă. (2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele si raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum si cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar si cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

Prin urmare, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părţi şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art. 5 alin. (1) CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-si apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile si interesele legitime.

Conform prevederilor art. 9 alin. (1) şi alin. (2), lit. a) Codul civil, (1) Drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile. (2) Drepturile şi obligaţiile civile apar: din contracte şi din alte acte juridice.

Articolul 10 alin. (1) din Codul civil, persoanele fizice si juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îsi exercite drepturile si să îsi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică si cu bunele moravuri.

Din analiza materialelor cauzei se constată faptul că, Sîmboteanu Ion, deține licență de avocat din 23.02.2021, astfel, se atribuie la categoria de plătitori a primei de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual, care urma să achite integral prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă în termen de până la data de 31 martie a anului de gestiune.

Respectiv, Sîmboteanu Ion, deţinând statutul de avocat, era obligat să se asigure în mod individual. Adică până la data de 31 martie a anului de gestiune urma să plătească prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în suma fixă, în mărime de 4 056 lei, stabilită pentru anul 2022, în sumă de 12 636 lei, stabilită pentru anul 2023 și suma de 12 636 lei pentru anul 2024. Însă pârâtul nu și-a executat această obligație legală.

La data de 13 iunie 2024, CNAM a expediat în adresa lui Sîmboteanu Ion, notificarea prealabilă extrajudiciară nr. 02-01-04/1087, prin care a fost citat la sediul Agenției pentru a se prezenta până la data de 31 iulie 2024, cu prezentarea

dovezii de plată a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în suma fixă, pentru includerea ca persoană asigurată în Sistemul informațional al CNAM (f. d. 9). Totodată, prin aceeași notificare Sîmboteanu Ion i s-a explicat că, în cazul imposibilității de a se prezenta la data sus-indicată să contacteze Secția relații cu beneficiarii a Agenției Teritoriale Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în scopul amânării prezentării sale la o altă dată convenită de comun acord, fiind avertizat că, în caz contrar, va fi înaintată o acțiune privind încasarea datoriei în instanța de judecată.

Sîmboteanu Ion a recepționat notificarea, însă nu s-a conformat cerințelor, nu s-a prezentat până pe 31 iulie 2024 la Agenția Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, fără a comunica motivele neprezentării și nici nu a prezentat probe ce ar confirma achitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în suma fixă pentru anul 2022, anul 2023 și anul 2024 sau probe că el beneficiază de scutirile (excepțiile) prevăzute de lege de la plata acestei prime pentru perioada indicată.

La 21 martie 2025, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Vest a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Sîmboteanu Ion privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru anii 2022-2024 în mărime totală de 37 145,78 lei (pentru anul 2022 suma de 4 923,98 lei, anul 2023 suma de 16 110,90 lei și anul 2024 suma de 16 110,90 lei).

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 23 septembrie 2025 acțiunea civilă a fost admisă, s-a încasat de la Sîmboteanu Ion în beneficiul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină datoria la plata primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru anii 2022, 2023 și 2024 în mărime totală de 37 145,78 lei.

S-a încasat de la Sîmboteanu Ion în beneficiul statului cheltuielile de judecată în sumă de 1535,79 lei, ce constituie taxă de stat de plata căreia reclamanta a fost scutită de drept la depunerea cererii și suma de 200 lei cu titlu de taxă de timbru în contul Judecătoriei Bălți.

Invocând ilegalitatea și netemeinicia integrală a hotărârii la data de 01 octombrie 2025 Sîmboteanu Ion a declarat apel împotriva hotărârii emisă de Judecătoria Bălți, sediul Fălești din 23 septembrie 2025, a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea civilă să fie respinsă.

Verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii instanţei ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererea de apel şi materialul probator, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Nord ajunge la concluzia că, soluţia instanţei de fond privind admiterea integrală a acțiunii civile este una neîntemeiată, reprezentând în esenţă o apreciere incorectă a materialului probator

şi interpretarea eronată a normelor de drept material.

Potrivit art.1 alin.1) a Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistenţă medicală nr.1585-XIII din 27.02.1998, asigurarea obligatorie de asistenţă medicală reprezintă un sistem autonom garantat de stat de protecţie financiară a populaţiei în domeniul ocrotirii sănătăţii prin constituirea, pe principii de solidaritate, din contul primelor de asigurare, a unor fonduri băneşti destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratare a stărilor condiţionate de survenirea evenimentelor asigurate (maladie sau afecţiune). Sistemul asigurării obligatorii de asistenţă medicală oferă cetăţenilor Republicii Moldova posibilităţi egale în obţinerea asistenţei medicale oportune şi calitative.

Conform art. 4 alin. (2) al Legii nr.1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală, cu completările si modificările ulterioare (în continuare Legea nr. 1593-XV din 26.12.2002), categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual, se stabilesc în anexa nr. 2.

În corespundere cu p. 2 din anexa nr. 2 la Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002, se atribuie la categoria de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual ca mediatorii, notarii, avocaţii, executorii judecătoreşti, experţii judiciari care activează în cadrul unui birou de expertiză judiciară, interpreţii, traducătorii şi administratorii autorizaţi, indiferent de forma juridică de organizare a activităţii, neangajaţi, care au obţinut atestat, licenţă sau autorizaţie în modul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 22 alin. (1) din Legea cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală nr. 1593-XV din 26.12.2002, persoanele fizice incluse la data de 1 ianuarie a anului de gestiune în una din categoriile de plătitori prevăzute la anexa nr.2 vor achita integral o primă de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă în termen de pînă la data de 31 martie a anului de gestiune.

Potrivit art. 5 din Legea cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală nr. 1593-XV din 26.12.2002, mărimea primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală se calculează de către Ministerul Sănătăţii, conform prevederilor art. 17 din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistenţă medicală, şi se aprobă anual prin legea fondurilor obligatorii de asistenţă medicală.

Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală pe anul 2022 nr. 207 din 06.12.2021, art. 4 alin. (2) a stabilit prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă în mărime de 4056 lei, care urma să fie achitată până la data de 31 martie a anului de gestiune.

Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală pe anul 2023 nr.

358 din 22.12.2022 art. 4 alin. (2) a stabilit prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă în mărime de 12636 lei, care urma să fie achitată până la data de 31 martie a anului de gestiune.

Legea Fondurilor Asigurărilor Obligatorie de Asistenţă Medicală pentru anul 2024 nr. 420 din 22.12.2023, art. 4 alin. (2) a stabilit prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă în mărime de 12 636 lei, care urma să fie achitată până la data de 31 martie a anului de gestiune.

Reieşind din normele de drept citate supra, rezultă că fondatorul Sîmboteanu Ion deținând licența de avocat avea obligaţia de a se asigura individual, achitând până la data de 31 martie a anului de gestiune prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală pentru anul 2022 în mărime de 4 056 lei, şi pentru anul 2023 în mărime de 12 636 lei, fapt ignorat de către acesta, or, dânsul activează în calitate de avocat, activitatea sa nu a fost suspendată.

Art.23 alin.(1) din Legea cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală nr. 1593-XV din 26.12.2002 statuează că, persoanele fizice care se includ în una din categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr. 2, după expirarea termenului stabilit la art. 22 alin.(1), vor achita, în termen de 30 de zile calendaristice de la data includerii în categoria respectivă, prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă, în cuantum proporţional numărului de zile ale anului de gestiune în care nu au avut statut de persoană asigurată, inclusiv numărul de zile calendaristice rămase până la finele anului de gestiune.

Deci, plătitorii primei de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă au obligaţia să achite prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă anual, până la 31 martie a anului de gestiune, respectiv în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a legii fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală pe anul respectiv.

Articolul 30 alin.(1) al Legii nr.1593-XV din 26.12.2002 prevede că, neachitarea în termen a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală atrage după sine calcularea unei penalităţi în mărime de 0,1% din suma datoriei pentru fiecare zi de întârziere.

Potrivit art. 952 Cod civil, penalitatea stabilită de lege nu poate fi exclusă şi nici micşorată anticipat prin acordul părţilor.

Colegiul notează că, penalitatea stabilită de lege (clauza penală legală) constituie o excepţie de la regula generală conţinută în art. 947 alin. (1) Cod civil (care stipulează că clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun) întrucât nu constituie o prevedere contractuală. Clauza penală legală se stabileşte prin diverse acte normative, adică prin lege în sens larg, care reglementează unele din

cele mai frecvente raporturi juridice, cum ar fi inclusiv cele legate de asigurarea obligatorie de asistenţă medicală.

Coroborând textul normelor citate la circumstanţele de fapt stabilite, Colegiul conchide că odată ce Sîmboteanu Ion avea obligaţia certă şi scadentă de a achita prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în sumă fixă pentru anul 2022 şi pentru anul 2023, până la data de 31 martie a anului de gestiune, dată ce este stipulată de Lege, obligaţie pe care asiguratul respectiv nu şi-a onorat-o în termenul stabilit de art. 22 alin. (1) al Legii nr. 1593-XV din 26.12.2002, faptul juridic respectiv atrage după sine calcularea unei penalităţi în mărime de 0,1% din suma datoriei pentru fiecare zi de întârziere, potrivit art. 30 alin. (1) al Legii nr.1593-XV din 26.12.2002.

Colegiul notează că calcularea penalităţii, în speţă, nu este generată de condiţia notificării părţii despre neexecutarea la timp a obligaţiei, dar de data devenirii acesteia scadentă. Or, începând cu 01.04.2022 şi 01.04.2023, intimatul Sîmboteanu Ion a fost în întârziere prin efectul legii, fiind certă şi previzibilă data limită a executării obligaţiei de către acesta, exprimată prin achitarea în mod benevol şi individual a primei de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în mărime fixă în sumă de 4 056 de lei pentru anul 2022 şi suma fixă în mărime de 12 636 lei pentru anul 2023.

Astfel, neachitarea primei de asigurare obligatorie de asistenţă medicală până la data stabilită (până la 31 martie a anului de gestiune), atrage după sine achitarea şi a unei penalităţi, în mărime de 0,1% din suma primei pentru fiecare zi de întârziere a plăţii.

Drept urmare, în cazul în care în termenul legal, datoria în mărime de 4 056 lei pentru prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală pentru anul 2022 şi pentru anul 2023 suma de 16 692 lei n-a fost achitată de Sîmboteanu Ion, ultimul urmează să achite şi penalitatea în sumă de 867,98 lei pentru anul 2022, inclusiv penalitatea în sumă de 3 474,90 lei pentru anul 2023, conform calculului pentru anul 2022:

- penalitatea pentru perioada 01.06.2022 – 31.12.2022, ținând cont și de prevederile pct. 3.2 ale Dispoziției nr. 7 din 04.03.2022 a Comisiei Situației Excepționale a R.M., constituie suma de 867,98 lei (4 056 lei x 0,1% = 4,056 lei/zi, 214 zile x 4,056 lei/zi = 867,98 lei);

- penalitatea pentru perioada 01.04.2023 – 31.12.2023, constituie suma de 3 474,90 lei (12, 636 lei x 0,1% = 12,636 lei/zi, 275 zile x 12,636 lei/zi = 3474,90 lei).

Or, intimatul Sîmboteanu Ion nu şi-a onorat obligaţia de a achita de sine stătător şi benevol costul primei de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în termenul stabilit de lege.

Sub un alt aspect reclamantul/intimat a solicitat încasarea primei de

asigurare medicală obligatorie și a penalităților aferente de la Sîmboteanu Ion și pentru perioada anului 2024.

În acest sens, a menționat că pentru anul 2024 datoria constituie 16 110,90 lei rezultată din prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă valoare absolută în mărime de 12 636 lei, potrivit prevederilor art. 4 alin. (2) Legea fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru anul 2024, nr. 420 din 22.12.2023, scadența fiind la data de 31 martie 2024 inclusiv și penalitatea în sumă de 3 475,90 lei (12 636 lei x 0,1% = 12, 636 lei/zi; perioada – 01.04.2024 – 31.12.2024 = 275 zile; 275 x 2,636 lei/zi = 3 474,90 lei).

Colegiul civil consideră neîntemeiată cerința reclamantului/intimat privind încasarea primei de asigurare medicală obligatorie și a penalității aferente pentru anul 2024, în sumă de 16 110,90 lei.

Astfel, în conformitate cu hotărârea Curții Cosntituționale privind excepţiile de neconstituţionalitate a unor prevederi din articolul 4 alin.(4) din Legea nr.1585 din 27 februarie 1998, din articolul 23 alin.(4) din Legea nr.1593 din 26 decembrie 2002 şi punctul 10 al Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1246 din 19 decembrie 2018 (sesizările nr.72g/2022, nr.91g/2022 şi nr.110g/2022) nr. 8 din 06.04.2023 (în vigoare 06.04.2023/ publicată în Monitorul Oficial al R. Moldova nr.154 art. 68 din 02.05.2023) s-a hotărât:

„1. Se admit parţial sesizările privind excepţiile de neconstituţionalitate ridicate de dna avocat Angela Procopciuc, în interesele dnei Valentina Moruz, parte în dosarul nr.2-5459/2021, pendinte la Judecătoria Bălţi, sediul central, de dl avocat Victor Cojocari, în interesele dlui Mircea Macovei, parte în dosarul nr.2a-2/2022, pendinte la Curtea de Apel Chişinău, şi de dl avocat Ion Procopciuc, în interesele dnei Angela Procopciuc, parte în dosarul nr.2-5456/2021, pendinte la Judecătoria Bălţi, sediul central.

2. ***Se recunoaşte constituţional textul „avocaţii” din punctul 2 al Anexei nr.2 la Legea nr.1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul şi termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală în măsura în care nu se aplică în privinţa persoanelor cu dizabilităţi severe, accentuate sau medii care deţin licenţa de avocat şi în cazul persoanelor care asigură creşterea şi educarea a patru şi mai mulţi copii care deţin licenţa de avocat.***”

În context, Colegiul reține că, hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 06.04.2023, produce efecte după această dată. Prin urmare, pentru anul 2024 Sîmboteanu Ion nu urmează să achite prima de asigurare medicală obligatorie precum și penalitatea aferentă.

La caz, Sîmboteanu Ion deține licența de avocat nr. 229/23 din 23.02.2021, și are la întreținere 4 copii: ***** născută la ***** – certificat de naștere seria/nr. *****, ***** născut la ***** – certificat de naștere seria/nr. *****, ***** născut

la *****– certificat de naștere seria/nr. *****, ***** născută la ***** – certificat de naștere seria/nr. ***** (f.d.44-47)

Astfel, pârâtul Sîmboteanu Ion consideră că se încadrează în categoria de persoane asigurare de Guvern prin prisma art. 4) al. 4) lit. m) a Legii nr. 1585/1998, ca având patru copii minori la întreținere însă pentru perioada anului 2024, reținând în acest sens hotărârea nr. 8 din 06.04.2023 a Curții Constituționale.

Completul de judecată reține că, hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 06.04.2023 este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării şi se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Respectiv, această hotărârea este aplicabilă doar pentru viitor și la caz, pentru perioada anului 2024 aceasta produce efecte.

Prin hotărârea nr. 8 din 06.04.2023 Curtea Constituțională la pct. 60 a concluzionat următoarele: „Din conţinutul normelor analizate, Curtea concluzionează că licenţa de avocat nu presupune şi încasarea în mod automat a unor venituri pecuniare, încasarea acestora fiind dependentă, inter alia, de efortul fizic şi intelectual (capacitatea de muncă) depus, de capacitatea avocatului de a avea clienţi şi a le presta acestora asistenţă juridică calificată. Prin urmare, deţinerea de către o persoană cu dizabilităţi a licenţei de avocat nu presupune şi încasarea iminentă a unor venituri. Din acest punct de vedere, aceste persoane nu se deosebesc de persoana cu dizabilităţi care nu deţine licenţă de avocat şi respectiv această diferenţiere nu are la bază un criteriu obiectiv.”

Iar, potrivit pct. 66 din aceeași hotărâre: „Excluderea persoanelor cu dizabilităţi din categoria „persoană asigurată de Guvern” şi includerea lor în categoria „persoană asigurată individual”doar pentru faptul că acestea deţin licenţă de avocat impune concluzia că legislatorul nu a avut în vedere situaţia particulară a persoanelor în discuţie, inclusiv capacitatea de muncă a titularului licenţei de a exercita profesia de avocat şi de a obţine venituri. Situaţia particulară a persoanelor cu dizabilităţi îl obligă pe legislator să aibă în vedere şi exigenţele articolului 51 alin.(1) din Constituţie, potrivit cărora aceste persoane trebuie să beneficieze de „o protecţie specială din partea întregii societăţi” şi că statul trebuie să le asigure „condiţii normale de [...] readaptare [...] şi de integrare socială". În această cauză, de vreme ce la §§ 60-61 supra Curtea a reţinut că excluderea acestor persoane nu a avut loc pe baza unui criteriu obiectiv, Curtea consideră justificat argumentul autorilor excepţiilor că excluderea automată a persoanelor cu dizabilităţi severe, accentuate sau medii din categoria persoanelor asigurate de Guvern în cazul în care acestea decid să activeze în calitate de avocat, este în măsură să descurajeze aceste persoane să participe la viaţa socială.”

„67. Raţionamentele reţinute supra, la §§ 57-66, sunt valabile, mutatis mutandis, şi în cazul persoanelor care asigură creşterea şi educarea a patru şi mai mulţi copii şi deţin o licenţă de avocat. Curtea menţionează că prin excluderea

persoanelor care asigură creşterea şi educarea a patru şi mai mulţi copii din categoria persoanelor asigurate de Guvern pentru simplul motiv că aceste persoane deţin licenţa de avocat, fără a ţine cont de veniturile realizate în această profesie, legislatorul nu a avut în vedere garanţiile consfinţite la articolele 48, 49 şi 50 din Constituţie, în virtutea cărora statul facilitează, prin măsuri economice şi prin alte măsuri, formarea familiei şi îndeplinirea obligaţiilor ce îi revin, ocroteşte maternitatea şi copiii, stimulând dezvoltarea instituţiilor necesare, precum şi că mama şi copilul au dreptul la ajutor şi ocrotire specială din partea statului".

În continuare, potrivit art. 4) alin. 4) lit. m) a Legii nr. 1585/1998, care prevede că Guvernul are calitatea de asigurat pentru următoarele categorii de persoane neangajate cu domiciliul în Republica Moldova şi aflate la evidenţa instituţiilor abilitate ale Republicii Moldova, specificate la alin. (9), cu excepţia persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual: m) părintele, inclusiv adoptiv, care exercită în mod efectiv creşterea şi educarea a patru şi mai mulţi copii, pentru perioada în care cel puţin un copil are vârsta de până la 18 ani.

Prin urmare, Colegiul civil va încasa de la Sîmboteanu Ion în beneficiul Agenției Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, prima de asigurare medicală obligatorie pentru anul 2022 în sumă de 4 056, 00 lei și a penalității aferente în sumă de 867, 98 lei; pentru anul 2023 în sumă de 12 636, 00 lei și a penalității aferente în sumă de 3 474, 90 lei.

Ce ține de cerința Agenției Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină către Sîmboteanu Ion privind încasarea primei de asigurare medicală obligatorie și a penalității aferente pentru anul 2024, Colegiul civil o consideră neîntemeiată, și urmează a fi respinsă.

Având în vedere că acțiunea civilă este admisă parțial, reținând prevederile art. 94 alin. (1) CPC, Colegiul civil consideră necesar de a încasa de la Sîmboteanu Ion în contul statului, taxa de stat în sumă de 891, 36 lei, reieșind din cerințele admise.

Totodată, potrivit art. 98 alin. (1) CPC, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanţa judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pîrît proporţional părţii admise din acţiune dacă pîrîtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată. În acest caz, taxa de timbru se încasează în contul instanţei judecătoreşti de la pârât, dacă pârâtul nu este scutit de plata acesteia.

În acest sens, se menține hotărârea în partea încasării de la Sîmboteanu Ion în contul judecătoriei Bălți a taxei de timbru în sumă de 200, 00 lei.

Astfel, luând în considerare cele mentionate mai sus şi având în vedere faptul că, prima instanță nu a constatat şi nu a elucidat pe deplin circumstantele importante pentru solutionarea justă a cauzei, adoptând o hotărâre, prin care a interpretat eronat normele de drept material aplicabile speței, Colegiul civil şi de

contencios administrativ va admite apelul declarat, va casa parțial hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 23 septembrie 2025.

Conducându-se de prevederile art. 385 lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord, -

D e c i d e :

Se admite cererea de apel declarată de Sîmboteanu Ion.

Se casează parțial hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 23 septembrie 2025, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină către Sîmboteanu Ion privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală, a penalităților aferente pentru anii 2022-2024 și compensarea cheltuielilor de judecată, în latura încasării primei de asigurare medicală obligatorie de asistență medicală, penalității aferente pentru anul 2024 și a taxei de stat, cu emiterea unei noi hotărâri, după cum urmează:

Se încasează de la Sîmboteanu Ion în beneficiul Agenției Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, prima de asigurare medicală obligatorie pentru anul 2022 în sumă de 4 056, 00 (patru mii cincizeci și șase, 00) lei și a penalității aferente în sumă de 867, 98 (opt sute șaizeci și șapte, 98) lei; pentru anul 2023 în sumă de 12 636, 00 (douăsprezece mii șase sute treizeci și șase, 00) lei și a penalității aferente în sumă de 3 474, 90 (trei mii patru sute șaptezeci și patru, 90) lei.

Se încasează de la Sîmboteanu Ion în contul statului, taxa de stat în sumă de 891, 36 (opt sute nouăzeci și unu, 36) lei.

Se respinge pretenția Agenției Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină către Sîmboteanu Ion privind încasarea primei de asigurare medicală obligatorie și a penalității aferente pentru anul 2024.

Se menține hotărârea în partea încasării de la Sîmboteanu Ion în contul judecătoriei Bălți a taxei de timbru în sumă de 200, 00 (două sute, 00) lei.

Decizia este definitivă și irevocabilă de la pronunțare.

Președintele ședinței, judecător Radu Holban

Judecătorii Svetlana Ghercavii

Mariana Sajin